

Piratenzoon Zain is galeislaaf in het Spaanse Sluis

Rob Ruggenberg vertelt in zijn nieuwste boek over Zain, zoon van een Marokkaanse piraat. Zain komt tijdens de Tachtigjarige Oorlog als slaaf op een Spaanse galei in Sluis terecht. Het is 1604, Maurits belegert de stad.

Jan van Damme 26-10-17.

West-Zeeuws-Vlaanderen trekt altijd. Veel geschiedenis, veel strijd. Rob Ruggenberg mag er graag rondtoeren. Zo passeerde hij met zijn vrouw Hannie het gehucht Turkeye, tussen IJzendijke en Waterlandkerkje. Hij liep over een dijk, die waarschijnlijk deel uitmaakte van het fort dat daar heeft gelegen. Een wal dus. Beneden in één van de tuinen zag hij een Turkse vlag wapperen. De bewoonster zat vol verhalen over het turbulente verleden van de streek. Toen Ruggenberg afscheid nam wist hij: ik heb een verhaal.

Vrijdag wordt dat verhaal gepresenteerd in het Belfort van Sluis. 'Piratenzoon' is de titel van het boek, bestemd voor kinderen vanaf zo'n jaar of tien. Het is de zevende historische jeugdroman van Ruggenberg (1946). Hij woont in Best bij Eindhoven en heeft een 'schrijfplek' aan de Korendijk in Middelburg. Na een journalistieke carrière debuteerde hij in 2006 met 'Het verraad van Waterdunen', over vluchtende weeskinderen in de beginjaren van de Tachtigjarige Oorlog (1568-1648).

Harem

Nu keert de schrijver terug naar die turbulente tijd, begin 17e eeuw, en naar datzelfde door hem omarmde Zeeuws-Vlaanderen. We maken kennis met Zain, zoon van de beruchte piraat Moerad Raïs. Zain woont in de havenstad Salé (Salee) aan de Atlantische kust van Marokko. Hij groeit op in een harem, met zijn moeder. Zij is afkomstig uit Medemblik en werd door Moerad Raïs slavin gemaakt. Toen er niemand niemand op kwam dagen om haar vrij te kopen, nam hij haar op in zijn harem. Daar werd ze al gauw zwanger. Zain is haar enige zoon.

'Terwijl andere kinderen in Salee werden grootgebracht met mooie sprookjes over Aladin en Sindbad en Sheherazade en vliegende tapijten, kreeg Zain van zijn moeder verhalen te horen over groene weiden, en koeien, en molens, en over ijs en sneeuw en schaatsen en andere saaie zaken die hij niet kende en die hem niet interesseerden. Het enige dat hij had onthouden was dat de kille noordenwind in de winter dus uit het land van zijn moeder kwam. Bah!'

Die door hem niet bepaald gewaardeerde opvoeding - zijn moeder blijft in het geheim christen en ze leert haar zoon Nederlands - komt in het vervolg van het avontuur goed van pas. Als hij naar de 'paleisschool' van de Turkse sultan wordt gestuurd, wordt hij op weg naar Istanboel door Spanjaarden gevangen genomen. Zij maken hem slaaf op een galei. Dat met roeiers volgestouwd schip maakt deel uit van een vloot, die onder leiding van admiraal Don Federico Spinola naar de dan nog door de Spanjaarden bezette haven van Sluis vaart. Maurits begint in 1604 de stad te belegeren. Uithongeren is een beter woord, van de vijftienhonderd in de stad gevangen gehouden galeislaven sterven er ruim duizend de hongerdood.

Zain overleeft, hij ontsnapt en wordt door de Zeeuwse kinderen Kat en haar oudere broer Splinter opgevangen op een boerderij in de onder water gezette polders rond Sluis. Daar hebben de wolven vrij spel.

Ziekenhuis

Voor Ruggenberg zit er aan dit boek nog een persoonlijke geschiedenis vast. Om onderzoek te doen voor zijn verhaal mocht hij begin vorig jaar twee weken als 'writer in residence' in Sluis bivakkeren. Het was aan het eind van die periode, dat zijn aorta - hartslagader - knapte. Via Terneuzen kwam hij in het ziekenhuis van Gent terecht, waar hij werd geopereerd.

Inmiddels is hij opgekrabbeld, hij heeft zijn boek af kunnen maken. Maar hij vertelt nog zeker niet de oude te zijn: „Ik houd enorm van contact met mijn doelgroep, kinderen van groep 7 basisschool tot derde klas gymnasium. Gemiddeld bezocht ik drie scholen per week. In de afgelopen jaren ben ik op honderden scholen geweest, door heel Nederland. Er waren erbij waar ik elk jaar terugkwam, zoals 't Klinket in Koudekerke. Dat scholenbezoek gaat niet meer. Jammer genoeg.'"

Succesvol

De schrijver heeft een succesvol jaar achter de rug. Voor zijn vaak Zeeuws getinte oeuvre ontving hij in 2016 de Prijs van de Zeeuwse Boekhandels. Zijn vorige boek 'Haaieneiland' werd dit jaar bekroond met de Thea Beckmanprijs.

'Maar het was geen man die daar op het zand zat – het was een jongen. Hij was vel over been, zo mager dat Kat bijna door hem heen kon kijken. Het was alsof zijn hoofd los op zijn nek wiebelde. Zijn wangen waren ingevallen. Ze leken wel hol, alsof hij alle lucht uit zijn mond had gezogen. Zijn gezicht en armen hadden een bronzen kleur, als van een jonge ree. Zijn zwarte haren piekten alle kanten op. Splinter liet het pistool weer zakken. 'Dat is geen spanjool', zei hij langzaam. 'Dat is een moor.'

Ruggenberg: „Een boek als dit kost me 2,5 jaar. Niemand had ooit geschreven over de galeienoorlog op de Westerschelde en de Noordzee. Het verhaal gezien door de ogen van een galeislaaf, dat leek me interessant. Ik moest een hoofdpersoon hebben die jong genoeg was om mijn doelgroep aan te spreken, en oud genoeg om als kindslaaf op een galei mee te gaan. Daarom is Zain waterjongen, hij moet de 250 roeiers van water voorzien."

Kamelenpoep

In een echte 'Ruggenberg' wordt veel geschiedenis verwerkt. De schrijver gaat niet over één nacht ijs. Hij bezoekt Salé, „omdat je moet weten hoe de stad voelt, hoe de kamelenpoep ruikt." Historiekenner Arco Willeboordse liet hem de voor publiek niet toegankelijke ruimtes in de wallen van Sluis zien. Toch relativeert de auteur het belang van het verleden: „Ik heb als journalist veel gereisd, heb gezien dat kinderen overal ter wereld het moeilijk hebben in oorlogs- en hongergebieden. Over hen wil ik schrijven. Maar ik kan niet schrijven over de kinderen van nu, over prostituees van 10 jaar in Thailand. Dat lukt me wel als ik hen in een tijd van vier eeuwen terug plaats. Voor mij is Zain een Marokkaans jongetje, dat in ons land als een boefje wordt gezien. Daarmee doen we hem onrecht, veel onrecht."

Vrijdag belooft een drukke dag te worden. Met speciale gasten in het Belfort. Zoals hartchirurg Koen Cathenis uit Gent, die hem opereerde. Ruggenberg: „Ik vroeg hem: hoe kan ik u bedanken? Schrijf me maar in je nieuwe boek, was zijn antwoord. In 'Piratenzoon' komt Koen de beenhouwer uit Gent voor. Ik heb mijn belofte gestand gedaan."

Het boek verschijnt bij Uitgeverij Querido en kost 15,99 euro.